

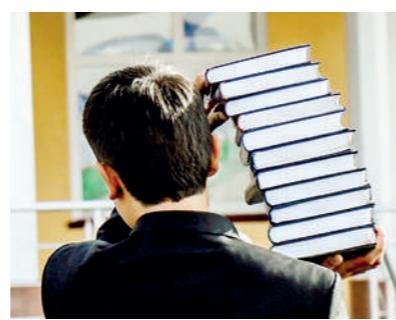

Жиззаңдагы
“ADM Jizzakh”
автозаводида
“KIA SONET”
автомобилини
ишлаб чықаришга
старт берилди.

ВАЗИРЛАР
МАХКАМАСИННИГ
тегиши қарори билан
“Узлуксиз таълим
тизимининг изоҳли
луғати” ишлаб
чиқилади.

Тошкент
шахрида ҳар ой
бир кун давомида
“АВТОМОБИЛСИЗ КУН”
жамоатчилик лойиҳаси
үтказилади.

ЭШИДИНГИЗМИ?

1 апрелдан ККС бўйича имтиёзлар бекор қилинди

Жорий йил 1 апрелдан
қўшилган қиймат солиги (KKC)
бўйича айрим имтиёзлар бекор
қилинди. Энди қуйидагилар учун
KKC тўланади.

Савдо айланмаси бўйича:

- тиббий хизматлар;
- ветеринария хизматлари;
- дори воситалари;
- ветеринария дори воситалари,
тибиёт ва ветеринария учун
мўлжалланган буюмлар.

Ўзбекистон ҳудудига олиб киришда:

- дори воситалари;
- ветеринария дори воситалари;
- тибиёт ва ветеринария учун
мўлжалланган буюмлар;
- шунингдек, қонунчиликда
белгиланадиган рўйхат бўйича
олиб кириладиган хомаше.

Аҳолига кўрсатиладиган хизматларни реализация қилиш бўйича:

- сув таъминоти;
- канализация;
- санитария жиҳатдан тозалаш;
- иссилик таъминоти.

Аввал ушбу хизматларни кўрсатиш бўйича айланмага KKСнинг нол даражасида ставкаси қўлланилган.

Бундан ташқари, йирик солик
тўловчилар учун товар-транспорт
юк хатларини электрон шаклда
расмийлаштириш тартиби жорий

этилди. Нефт маҳсулотлари учун
катьй белгиланган аксис солиги
ставкалари 12 фоизга индексация
килинди.

Қуйидагиларга аксис солиги жорий этилади:

- таркибига шакар ёки
бошқа ширинлаштирувчи ёки
хушбўйлаштирувчи маддалар
бўлган, газланган ҳамда
истемол қадогига қадоланган
ичимликлар (энергетик ва
тетикилаштирувчи ичимликлар
бундан мустасно) –
- 1 литр учун 500 сўм;
- энергетик ва
тетикилаштирувчи ичимликлар –
- 1 литр 2 000 сўм.

Шунингдек, юк кўтариш
куввати 10 тонндан юкори
транспорт воситалари ва
тиракаллари учун йигим жорий
этилди. Асосий воситалар,
номоддий активлар ва товар-
моддий ресурсларни хисобга
олиш билан боғлиқ барча
операцияларин “E-aktiv” ахборот
тизимида иктиёрий акс этириш
тартибининг амал килиш муддати
тугади.

Тадбиркорлик субъектларига
субсидия, имтиёз ва
преференциялар уларнинг
рейтинг даражасидан келиб
чиқсан ҳолда жорий этилади.

Норасмий фаолият конунийлаштирилди

Xоразм вилоятидаги 531 та маҳаллага 244 нафар солик хизмати ҳодими биректирилган. Улар маҳалладаги ҳар бир солик тўловчи хонадонига кириб бориб, тадбиркорлик субъекти билан учрашиб, муҳоммосини ўрганилди. Энг муҳумми, солик соҳасидаги ўзгишларни тушунтириш орқали яширин иктисолидёттинг олди линомида.

Вилоядта ўтган қисқа вақт

девомида 20-30 фоиз имкониятни ишга тушириш орқали айланма маблаб оширилиб, 4 724 та янги иш ўрни яратти. “Махаллабай” ишлаш тизимининг тўғрилган йўлга қўйилиши натижасида жорий йилнинг январь-февраль ойларидаги 4 749 та тадбиркорлик субъектининг товар айланмаси 178 млрд. 500 млн. сўмга ишланаётган. Бунингдек, яхши, Ҳива туманидаги “Истиқлол” ва “Хорзуз” маҳаллаларига биректирилган солик ҳодими Мухиддин Отаназаровнинг “маҳаллабай” ишлаш тизимида дастлабки натижаларига кўра, тадбиркорлик субъектлари орқали 2 657 та корхонада фаолият кўрсатадига ўтган 724 нафар ходимнинг норасмий фаолияти конунийлаштирилди.

Бундан ташқари, фаолият кўрсатасдан ташландик бўлиб ётган 1 768 та обьект

аниклини, уларнинг қайта фаолият кўрсатилишига кўмак берилди ва 2 млрд. 200 млн. сўм микдорида солик хисобланди. **Худудлардаги солик ҳодимларининг маҳаллага тушиб ишлаши натижасида 13 млрд. 900 млн. сўм кўшимча соликлар хисобланди.** Ҳусусан, Ҳива туманидаги “Истиқлол” ва “Хорзуз” маҳаллаларига биректирилган солик ҳодими Мухиддин Отаназаровнинг “маҳаллабай” ишлаш тизимида дастлабки натижаларига кўра, тадбиркорлик субъектлари орқали 102 млн. 100 минг сўм микдорида товар айланмасига эришди. 86 та тадбиркорлик субъекти фаолияти конунийлаштирилди ва ҳатлов натижасида ноконуний фаолият кўрсатадига ўткан 10 та тадбиркорлик субъекти янгидан рўйхатдан ўтказилди.

Махаллалардаги қўнимча 8
млрд. 400 млн. сўм микдорида
айланмадан олинидаган солик хисобланди.

ди. Шунингдек, “маҳалла еттилиги билан биргалиқда 28 нафар фуқаро ўзини ўзи банд килиб, тадбиркорлик фаолиятини бошлади. Натижада 29 млн. 300 минг сўм микдоридаги мабләглар кўшимча хисобланди. Инспекторнинг самарадорлик кўрсаткичи 90,2 фоизни ташкил кирагани учун унга кўшимча рағбат сифатида ойин машига 50 фоиз устами берилди.

Бугунги кунда вилоятда маҳаллаларга биректирилган солик инспекторларининг 53 нафари 100 фоиз микдорида устами берилди. 39 нафари 50 фоиз микдорида мукофотланди. “КРП” тизими натижасида жорий килиниши шаффофликни таъминламоқда, асосиси, ҳалом меҳнат килган ҳодимларига қарб рағбатлантириб борилиши, адолатли тизим шаклланганидан далолатдир.

Мардон ВАФОЕВ,
Хоразм вилояти солик бошқармаси бошлигининг биринчи ўринбосари,

Ромон ОТАЖОНОВ,
Жамоатчилик билан алоқалар шўйбаси бошлиғи.

ЯШИРИН ИКТИСОДИЁТ: Мажбурий тўловларни тўламаслик ноқонуний даромаддир

Яширин иктисодий фаолият – конунлар, тартибларни чөлтап ўтган ҳолда соликлар ва мажбурий тўловларни тўламасдан, ноконуний фойда олишига ёки фойдан оширишига йўналтирилган хараратклар мажмусидир.

Кундалик ҳаётимизда дуч келаётган умумий овқатланиш шохобалари ёки турил савдо дўйонларида харид қигалан махсулотнинг тўловларини пластик карта орқали эмас, балки маҳсус карта рақамига ўтказиб беришини сўраётгандар ҳам яширин иктисодиётнинг бир кўринишидир. Улар шу орқали солик ва мажбурий тўловчилардан кочиб, ноконуний даромад ортишиши ўлашади.

Солик кўмитасининг маълум қилишича, жорий йилнинг январь-февраль ойларда “Солик” мобил иловасининг “Солик ҳамкор” тизими орқали фуқаролардан солик хукуқбузарларни ҳақида 17 859 та мурожаат келиб тушган. Шундан:

- 16 646 таси харид чеки бермаслик;
- 799 таси тўловни пластик карта орқали кабул қиласлик;

- 35 таси пластик карта учун харид суммаси ошириш;
- 399 таси бошқа турдаги хукуқбузарлик холатлари бўйича.

Мурожаатлар ишлаб чиқиб, 99,4 фоиз холатда хукуқбузарлик тасдиqlанинг. **Хукуқбузарлик холатлари ҳақида ҳабар берган фуқароларга 3,5 млрд. сўм мукофот тўланган.**

Агар тадбиркорга чек берилмаганлиги ҳақида шикоят келиб тушса, **солик текшируви ҳақида ўтказилади?**

Бундай ҳолда Вазирлар Махкамасининг 2021 йил 7 январдаги 1-сонли қарорига асосан, пулни хисоб-китобларни амала ошириша назорат-касса техникаси (НКТ) кўлланилиши юзасидан сайёр солик текшируви этади.

• солик тўловчи фойдаланаётган НКТ ва хисоб-китоб терминални тегиши қонун хужжатлари талаబларига мувофиқлиги;

- харидорларга НКТ чеки ёки унга тенг-

лаштирилган бошқа ҳужжатлар берилиши текширулади.

Эслатиб ўтамиш, сайдер солик текширувани тайинлаш тўғрисидаги бўйича уни амалга ошириш дастурини тасдиқлайди. Унда текширулиши керак бўлган масалалар рўйхати акс этирилади.

Бундан ташқари, сайдер солик текшируви доирасида солик тўловчи – юридин шахслар иши – ҳодимларининг ҳақиқий сони ва солик хисоботида акс этирилган иши – ҳодимлар сонига мувофиқлиги текширилади. Факат сайдер солик текшируви доирасида уни амалга ошириш дастурда низарда тутилган ҳолатлар бўйича текширулади.

1,5 ТРЛН. СўМ КўШИМЧА СОЛИК ХИСОБЛАНГАН

Жорий йилнинг январь-февраль ойлари давомида 4 403 та солик тўловчига нисбатан (жами солик тўловчиларнинг 0,8 фоизини) камерлар солик текшируvularни ўтказилган. Текширувлар натижасида 1,5 трлн. сўм кўшимча солик хисобланган. Кўшимча соликлар, асосан, кўшимча солик турлари бўйича хисобланган:

- ККС – 746,1 трлн. сўм;
- фойда солиги – 552,3 трлн. сўм;
- ЖШОДС – 139,2 млрд. сўм;
- АОС – 24,1 млрд. сўм;
- бошқа соликлар ва йиғимлар – 32,1 млрд. сўм.

ЭНГ КАТТА ТАФОВУТ умумий овқатлашива савдо(840,2 млрд. сўм), ишлаб чиқариши(265,3 млрд. сўм), курилиши(189,4 млрд. сўм), транспорт(88,7 млрд. сўм) ва қишлоқ хуҷалиги(49,4 млрд. сўм) соҳаларда аниқланган.

СОЛИК АУДИТИ НАТИЖАЛАРИ ҚАНДАЙ?

2024 йилнинг дастлабки иккى ойда солик хизмати органлари соликларни тўламаслик ҳавфи юқори бўлган 212 та тадбиркорлик субъектида солик аудити ўтказди. Бу ушбу даврда фаолият кўрсатган жами солик тўловчиларнинг (566,9 минг) 0,04 фоизини ташкил этади.

- Аниқланган солик ҳавфи суммаси – 174,8 млрд. сўм;
- Солик аудитида тасдиқланган сумма – 374,7 млрд. сўм.

Аниқланган сумма соҳалар кесимида:
– савдо ва умумий овқатланиш – 182,4 млрд. сўм (48,7%);

Хукуқбузарлик холатлари ҳақида
хабар берган фуқароларга 3,5 млрд.
сўм мукофот тўланган.

- ишлаб чиқариш – 38,4 млрд. сўм (10,2%);
- курилиш – 69,1 млрд. сўм (18,4%);
- хизмат кўрсатиш – 48,8 млрд. сўм (13%);
- қишлоқ хуҷалиги – 27,8 млрд. сўм (7,4%);
- транспорт – 2,4 млрд. сўм (0,7%);
- бошқа соҳалар – 5,8 млрд. сўм (1,6%).

Ўтказилган солик аудиторида 38 та солик тўловчидан 176,3 млрд. сўмлик солик базаси яширилган:

- 21 та субъектда 96,7 млрд. сўмлик реализация қилинган товарлар суммаси кўрсатилимаган;

• 12 та субъектда 74,5 млрд. сўмлик товарлар инвентаризация пайтида омбор ёки реализация жойида мавжуд бўлмаган;

- 5 та субъектда 5,1 млрд. сўмлик кирим қилинган товарлар сакланган ва (ёки) реализация қилинган.

Бугунги кунга келиб, аниқланган солик суммаларидан тўлов муддати келган 151,2 мл

**Мирзо Улубек
номидаги
ижтисослаштирилган
мактабда ўкув жараёни
STEM модели бўйича
ташкил этилади.**

**Президент
фармонига кўра,
“ТУРОН ЙЎЛБАРСЛАРИ”
ҳарбий спорт
мусобақалари
ўтказилади.**

**Ер майдони
10 сотиҳдан ортиқ
бўлган томорқа
ер эгаларига ва
ижарачиларга 50 млн.
сўмгача ГАРОВСИЗ
КРЕДИТ ажратилиди.**

6

№21 | 2024 ЙИЛ 6 АПРЕЛЬ, ШАНБА

Mahalla

ПРОФИЛАКТИКА ҲУДУДИ

“Кизил” тоифадаги ҳудуд ҳозир осойишта ва хавфсиз

Бухоро туманидаги “Работикамок” махалласи профилактика катта инспектори, капитан Шахоб Исоимов “Намунали ҳуқук-тартибот маскани” кўрик-тандовининг республика босқичида иккинчи ўринга сазовор бўлди.

“Работикамок” тумандаги ёнгат ката махаллардан бириси. Йиғин ҳудудида 7 та қишлоқ, 27та кўча бор. Ахоли сони тўққиз ярим минг нафар.

2022 йилдан бошлаб жиноятчилик кескин камайиб борди.

Шу боис махалла узоқ йиллар жиноятчилик бўйича “кизил” тоифада бўлган.

2022 йилдан бошлаб жиноятчилик кескин камайиб борди. Бунга махалла ҳудудида 122-сонли ҳуқук-тартибот масканинг фойдаланишига топширилиши ҳамда кўчаларга кузатув камераларнинг ўрнатилиши сабаб бўлди. Ил-

гари махаллада факат битта профилактика ходими фаолият юритган бўлса, ҳозир миллий гвардия, патруль-пост, суръиштирув, пробация хизмати

мераларнинг 50 таси хизмат

хонамга интеграция килинган.

Улар ёрдамида бевосита жамоат жойлари ва ахоли гавжум масканларни онлайн кузатуб бориши имкониятим бор. Қувонарлиси, кузатув камералар кўйилиши натижасида ахоли, айниска, ёшларнинг тунги вақтда мақсадсиз юршилари кескин камайди.

Яратилган имкониятлар ва “махалла етилиги” ҳамкорлигига олиб бораётган ишларимиз натижасида махаллада осойишта ва хавфсиз мухит яратилиди. Ҳуқукбузарлик содир этган ёки жабраниш эҳтимоли юқори бўлган фуқаролар ҳамди ёшлар билан манзили тарбиявий ва профилактик чора-тадбирлар самарали йўлга кўйилди.

Худуддаги 18-ва 46-умумтаълим мактаб ўқувчиларининг давомати доимий назоратга олинган. Февраль ойда 6 та ота-онага огохлантириш хати берилиб, иккиси нафарида маъмурий ҳавобарглик расмийлаштирилди. Натижада ўқувчилар давомати 100

фоизга таъминланди.

Махалла ўтган йили жиноятчилик ва ишсизликдан холи ҳудудга айлантирилган. Бунга қандай эрицилди, дейизми?

Аввало, ёшларнинг буш вақти

фойдалари ўтказилияти. Улар

учун турил спорт тўғараклари,

кутубхона, музей ташкил этилиди. Тадбиркорликка қизиккан ёшлар учун Тадбиркорларга хизмат кўрсатиш маркази якинда кўмаклашмоқда.

Ўз-ўзида маълумки, ишсизлик йўқ жойда жиноятчилик бўлмайди. Бугун рабо-

тикалмоқлилар махалланинг ўзидаги учта тиқув цехида меҳнат кимлоқда. 40 та хона-

дан мебеличлик билан шуғулланмоқда.

Ўтган йили давлати-

миз раҳбари махалламизга ташриф буюргач, иш тажри-

бамиз республика миёсида оммалаштирилди.

Шахоб ИСОИЛОВ,
Бухоро туманидаги
“Работикамок” махалласи
профилактика катта
инспектори.

“МЕН КУЧЛИ АЁЛМАН!”

ЯНГИ ЛОЙИХА

Мақсад, аёлларга ижтимоий-ҳуқуқий ва психологияр ёрдам кўрсатиш, уларнинг қизиқишиларига кўра касб-хунарга йўналтириш.

Хунар ўрганишинг эрта-кечи бўлмайди. “Ишга марҳамат” мономарказига бортган аёллар бу ерда турли ўналишиларда ташкил этилган ўқув курслари фаолияти билан танишиш давомида ўзлари танланган курсларда ўқиш истагани билдириши. Улар учун муваффақиятга ёришган тадбиркорлар корхоналарига саёҳатлар уюштирилди.

Баъзи аёллар шу ернинг ўзида иш ўринларини топиши.

Лойиха иштирокчилари тарихимиз, миллий айналаримиз ва урф-одатларимиз хакида кўпроқ тушунчаларга эга бўлишлари учун “Санъат” музейидаги бўлишиди. Навбатдаги манзиз патруль-пост хизмати бригадаси отлик отряди бўлди. Бу ерда лойиха иштирокчи-

ларини отлиқ отряд ходималари ўз иш жараёлари билан танишириди. Ушбу машшулот кўркувни ёнгина ва барчасини уddyalай олиш ўз кўлида эканини англаш учун иштирокчилар учун айна муддоа бўлди.

Икки ой давомида олиб борилган семинар-тренинглар ўз натижасини берди. Лойиха бошланишида тушунҳа вондо келган аёлларнинг ўзига ишончи ортиб, аксарияти ўз тадбиркорлигини бошлаш ҳамда янги иш ўринларини очишига қарор килди.

Тадбир сўнгидаги лойиха иштирокчилари тайёллаган бадий чиқишилари орқали ҳар бир жабхада ўз иктидорини кўрсата олишларини яна бир бор исботлаши. Ташиқилчилар лойиха иштирокчиларини янги ютуклиари билан табриклаб, жамиядта ўз ўрнини эзгалиши билдириши. Турли ўқув курслари ўзларини очишига қарор килди.

Нилуфар ИСОХОНОВА,
Тошкент шаҳар ИИББ
Ахборот хизмати бошлиғи.

Тиланчилик тақиқланади, аммо...

Ўзини ногирон деб кўрсатганларнинг 80 фоизи аслида соғлом бўлиб чиқкан

Эхтиёжманд оиласларга хайр-эҳсон килиш яхши амаллардан. Бироқ чин эҳтиёжмандлар колиб, тўрт мучаси соғ бўла туриб, тиланчиликни касб килаётганди.

Улар тарихий обидалар, бозорлар, чорраҳалар, светофарларда, ҳатто масjid ҳудудларидаги кўп учрамоқда.

Ҳавотирлиси, аксарияти ёш гўдаклари билан серқатидан йўллар бўйидаги хавфли ҳаракатланишмомда.

Ётибор берган бўлсангиз, бундай шахслар одамларнинг раҳмини келтириш орқали осон пул топишни одат килган. Улар, асосан, вояж етмаганлардан, ногиронлиги бўлганлардан фойдаланади.

Ҳабарнинг бор, жамоат жойларда тиланчилик килиш конун билан тақиқланган.

Маъмурлий ҳавобарглик тўғрисидаги кодекснинг 188°-моддасига биноан, тиланчилик килувчи шахсларга нисбатан конуний ҳавобарглик белгиланган. Ўнга кўра, аэропортларда, вокзалларда, хиёбонларда, истироҳат боғларida, бозорларда, савдо мажмуалари худудларida, шунингдек, уларга туташ худудларда,

**Минг афусуки,
бундай болалар
мактабда
ўқиб, билим
олиши ўрнига,
кушини кучада
ўтказмоқда.**

**Боланинг
ижтимоий
холати,
саломатлиги,
санитар ҳолати
ота-она учун
қизиқ эмас.**

автомототранспорт шахсларини вактинча сақлаш жойларида, кўчаларда, стадионларда, бекалтарда, йўлларнинг катнов қисмida, маддий мерос обектлари жойлашган ҳудудларда, жамоат транспортининг барча турларида ва бошقا жамоат жойларida пул, озиқ-овкат маҳсулотлари ва бошқа маддий кимматликлар бериниша фоал тарзда сўраб, тиланчилик билан ўтказилади.

**Бундай ҳаракатларни
содир этиш базавий ҳисоблаш
микдорининг бир бараваридан уч
бараваригача миқдорда жарима
солиши ёки ўн беш суткагача**

муддатга маъмурлий қамоқа олиши сабаб бўлади. Якинда Тошкент шаҳар Ички ишлар боришига кўркувни ёнгина ва барчасини уddyalай олиш ўз кўлида эканини англаш учун иштирокчилар учун айна муддоа бўлди.

Ташкилчилар тақиқланади, аммо олиб борилган ўрганиш натижаларига кўра, ўзини ногирон деб кўрсатганларнинг 80 фоизи аслида соғлом бўлиб чиқкан. Ўзини ногирон деб кўрсатганларнинг 80 фоизи аслида соғлом бўлиб чиқкан.

Хавфсизлигини таъминлаш, масжидларда ибодатларини тўлиқ, аддошилари учун ҳамкор ташкилчилар билан жамоат тартибини сақлаш бўйича бир катор ишлар амалга оширилмоқда, – дейди Учтепа тумани ИИФ МБМ бошлиғи ўрнисбасари Абдурашид Очилов.

– Афусуки, жоме маскидларда, чорраҳаларда, кўчаларда, хиёбонларда тиланчиликни ўзига касб килиб олган фуқаролар учраши кузатилмоқда. Учтепа тумани ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси ўтказган тадбир давомида 26 нафар аёл ҳамда 13 нафар вояж етмаган

бода тиланчилик билан шуғулланётгани аниқланди. Болалар Тошкент шаҳар ички ишлар боришига кўркувни ёнгина ва барчасини уddyalай олиш ўз кўлида эканини англаш учун иштирокчилар учун айна муддоа бўлди.

Шу ўринда эслатиб ўтамиш, вояж етмаган ёки кекса ўшдаги, руҳий ҳолати бўлганлар ҳамда шахсларни тиланчилик килишга жалб этиш маъмурлий ҳавобарглика сабаб бўлади. Бундай ҳаракатларни тиланчилик килиб олган фуқаролар учраши кузатилмоқда. Учтепа тумани ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси ўтказган тадбир давомида 26 нафар аёл ҳамда 13 нафар вояж етмаган

Мақсадбек Қўчқоров.

Кўзгү

муддатга маъмурлий қамоқа олиши сабаб бўлади. Якинда Тошкент шаҳар Ички ишлар боришига кўркувни ёнгина ва барчасини уddyalай олиш ўз кўлида эканини англаш учун иштирокчилар учун айна муддоа бўлди.

Хавфсизлигини таъминлаш, масжидларда ибодатларини тўлиқ, аддошилари учун ҳамкор ташкилчилар билан жамоат тартибини сақлаш бўйича бир катор ишлар амалга оширилмоқда, – дейди Учтепа тумани ИИФ МБМ бошлиғи ўрнисбасари Абдурашид Очилов.

– Афусуки, жоме маскидларда, чорраҳаларда, кўчаларда, хиёбонларда тиланчиликни ўзига касб килиб олган фуқаролар учраши кузатилмоқда. Учтепа тумани ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси ўтказган тадбир давомида 26 нафар аёл ҳамда 13 нафар вояж етмаган

Хукумат қарори билан жисмоний ва юридик шахсларга ХУЛОСАЛАР БЕРИШ бүйича давлат хизматлари күрсатилади.

Парламентлараро иттифоқнинг 150-юбилей ассамблеяси илк бор ЎЗБЕКИСТОНДА ўтказилади.

Ногиронлиги бўлган шахслар учун ВАКАНТ ЛАВОЗИМЛАРГА ТАНЛОВ эълон қилинди.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

Васийлик ва ҳомийлик тайинлаш тизими анча мураккаб

Бир неча йиллар хорижда меҳнат қилган эрек бахтсиз ходиса рўй бери, бошидан каттиқ жароҳат олади. Бу унинг руҳиятига салбий таъсир кўрсатиб, самолатигида жиддий ўзгаришлар пайдо бўлади. Тумуш ўргонининг мурожаатига кўра, тиббий кўриқидан ўтказилиди ва 2-турӯх ногиронлиги тайинланди. Айни вақтда 800 минг сум микидорда нафақа олади.

Оиланинг яшаш шароитини маҳсадида аёнина тумандаги иссиқхонага ишга киришига кўмаклашди. Ойига 1 200 минг сум атрофида даромад топляпти. Шу билан бирга, 3 нафар фарзанди учун 580 минг сум бўлалар нафақаси тўланади. Ҳомий ташкилотлар доимий равишда озиқ-овқат махсусларни билан таъминлаб келмоқда.

Бир кўнгли ярим инсоннинг корига ярашдек савобли амал бўлмаса керак. Иккита маҳалламиз худудида 414 та шундай эхтиёжманд ва ижтимоий ёрдамга мухтоҳ оиласлар истикомат килади. Ҳар бир хонадонга кириб боргандан, уларни қийнётган барча масалаларга "маҳалла еттилиги" билан ҳамкорликда тўлалигича ечим топиб беришga ҳаракат қилинади.

Бундан ташкиари, ўрганишлар натижасида оғир ижтимоий вазиятга тушиб қолиш эхтимоли юқо-

ри бўлган 4 та оила аниқланди. Уларнинг ҳолати кейс менежмент усулида баҳоланиб, керакли чоралар кўрилди. Ҳусусан, бир оиласда эрек қурилишда мавсумий ишлайди. 2 нафар фарзандига болалар нафақаси олади. Даромадини янада ошириш максадида турмуш ўргонига субсидия асосида тикув машинаси олиб берилди.

Фуқаролар билан ишлаш жараёнда, биринчи навбатда, оиланинг айни вақтдаги ҳолатини ўрганамиз. Ҳакикатнан ҳам, ижтимоий кўмакка эхтиёки бор ёки ўйқилигини аниқлаймиз. Айрим ҳолатларда бир кичик туртки билан ўз йўлини топиб кетадиганлар ҳам бўлади. Фақатгина йўл-йўрік ва маслаҳат берадиган

одамга мухтоҳ. Аҳоли билан бирма-бир сухбатлашиб, берилётган янги имкониятлар ва имтиёзлар билан таниширганимиздан кейин кўпчилик ўзининг шарт-шароитидан келиб чиқиб, ҳандай ёдамлар олиши мумкинлигини ачагина тушуниб колишиди. Бу йиллар давомида ногиронлиги тайинланмаган, ногирон фарзанд парваришида нафақа олмаган ҳамда оғир ижтимоий шароитда кун кечираётган фуқароларнинг муммосига ечим топишнинг ўзига хос тизими бўлди.

Яқинда маҳалладошимиз Хайрулло Азизов ўзли ва келини чет элда ишлаш учун кетгани боис 16 ва 14 ёшли 2 нафар набирасини васийлик ва

Ҳар бир хонадонга кириб боргандা, уларни қийнаётган барча масалаларга "маҳалла еттилиги" билан ҳамкорлиқда тўлалигича ечим топиб беришga ҳаракат қиласиз.

Ҳомийликка олиш мақсадида мурожаат қилди. Жараён иккى ойдан кўпроқ вақт олди. Сабаби оиласий поликлиника, мажалла идораси ва давлат хизматлари маркази берадиган 15 дан ортиқ ҳужжатларни тўплашга тўғри келди. Баъзан фуқаролар шундай югару-югуруларга токати келмай, яқинларининг фарзандини вайсиликка олишни истамайди. Назаримда, тизими анча содлаштириш керак. Ҳеч бўлмагандан, давлат хизматлари маркази тақдим киладиган ҳужжатлар туманлардаги "Инсон" ижтимоий хизматлар марказидан олинса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Таклифим: ҳозирда оғир вазиятга тушиб қолган оила вакилари ва ногиронлиги бўлган фуқароларнинг даволаниши учун бепул ўйламнамалар берилади. Баъзан битта туман миқёсида навбатдан кутатётганлар сонги 130 нафардан ортиб кетади. Уларнинг орасида зудлик билан даво чоралари кўрилиши керак бўлган инсонлар ҳам бор. Шундай ҳолатларда ижтимоий ҳодимнинг таъсиси асосида навбатдан ташқари хизмат кўрсатишни ўйла қўйиш керак. Бу кўплаб инсонларнинг саломатлигини тиклаб олиши ва ҳамдани саклаб қолиша мухим аҳамият касб этади.

Умрзок РУЗИМОРОДОВ,
Пешку туманинг "Хуррам" ва "Кучоқ" маҳаллалари ижтимоий ҳодими.

Айрим ҳолатларда бир кичик туртки билан ўз йўлини топиб кетадиганлар ҳам бўлади. Фақатгина йўл-йўрік ва маслаҳат берадиган одамга мухтоҳ.

ҚЎМАК

Кимнингдир кўмагидан кўнгил кемтиклиги кўчади

Қаҳрамон Шодиев 1-турӯх ногирони. У аввал устачилик фаолияти билан шуғулланган. "Инсон" ижтимоий хизматлар маркази ходимлари ўрганишлари натижасида унинг ногиронлик аравасасига эхтиёки борлиги аниқланди ва электрон юриткили арава берилди. Натижада Қаҳрамон Шодиевдин узоғи ўзлари ва севимли машгулоти учун янада кўпроқ вақт ахратиши имконияти яратилди...

Зоҳид БОЙТОВ,
Иштиҳон тумани
"Инсон" ижтимоий хизматлар маркази директори.

Болалидан имконияти чекланган Элбек Турғунбоеев Иштиҳон тумани "Инсон" ижтимоий хизматлар марказига оператор сифатида ишга жойланди. У олдига ёрдам сўраб кетган кекса ҳамда ногиронлиги бўлган фуқароларнинг кенинмаларни ич-ичидан хис килган holda астойдид хизмат кўрсатишни асосий мақсад килиб олган. Ҳозир у ўзи каби имконияти чекланган инсонларга ёрдами тегаётганидан жуда мамнун...

Ҳаётда турли тақдир ва кечишишларга гувоҳ бўлмас. Ҳар бир инсон яхши шароитда яшаш, ўзи учун куай мухит яратишига ҳаракат қилиди. Агар унинг ёндида кўллаб-куватлайдиган, кўмак берадиган ҳамроҳлари бўлса, мақсадларига эришиши, турмуш довонларини оishiб ўтиши анча осон кечади.

Шу маънода бугун аҳолига хизмат кўрсатётган ижтимоий ходимлар маҳалла даражасида ижтимоий кўмакка мухтоҳ фуқароларни хонадонига кириб, шароитини ўрганмоқда. Ҳакикатнан эхтиёжманд бўлган, ўзгалар парваришига мухтоҳ фуқароларни ўзикин қариндошлар ўтрасидаги низолари бартараф этилиб, оиласлар яраштирилди. Уларнинг фарзандлари тўла-тўқис оиласда тарбияланиши учун муносиб

хисса кўшилди. Чин етимлар, ота-она қаромидан маҳрум бўлғанлар ва ўй-жойга мухтоҳ 4 нафар болалар ўй-жой билан таъминланди. Яна 4 нафар навбатда кўйилиди. Иштиҳон туманида бўйдан ортиқ муддатга чет элга чиқиб кетган ота-оналарнинг фарзандлари билан мунтазам ишлар олиб борилмоқда. Васиийлар ва хомийлик тайинлашга мухтоҳ бўлган вояга етмаганларга бу борада зарур хизматлар кўрсатилмоқда.

Ҳар бир кўрсатилган ёрдам,

айтилган ширин сўз замирида кимнингдир тақдир, кимнингдир калб хотиржамлиги мухассам. Кўнгли кемтик бир инсонни руҳлантириш, яширин имкониятларини рўбega чиқариши учун шароит яратиб берни нафакат унинг, балки жамиятнинг ҳам эришган ютуғи демак. Атрофи мизада ҳамма ўз севимли машгулоти билан бўнд бўлса, болалар ота-она бағрида баҳтиёр улгайса, кексалар мухтоҳлини сезмаса, биз ўз олий мақсадимизга эришган бўламиш.

10 дан ортиқ ажрашиш ёқасида турган оиласлар низолар бартараф этилиб, оиласлар яраштирилди.

Жаҳон кубогининг
биринчи кунги
мусобакаларида
ўзбекистонлик
самбочилар
5 ТА МЕДАЛга
сазовор бўлди.

ФИФА рейтингига
Ўзбекистон миллий
терма жамоаси
икки пофона
юқориляб,
64-ўринга
кўтарилди.

«Париж-2024»
ОЛИМПИАДА
ЎЙИНЛАРИДА
ўзбекистонлик
3 нафар футбол
ҳаками иштирик
этади.

8

№21 | 2024 ЙИЛ 6 АПРЕЛЬ, ШАНБА

Mahalla

МУШОҲАДА

Фарзандини хор қилишдан ор қилмаган одамлар

Шахноза РАХИМХАЖЕВА,
“Mahalla” мухбири.

Бир танишмнинг турмушга
кингани олти йилдан ошиди.
Лекин хали ҳам фарзандли
бўлолмагатти. Кўринмаган
шифокори, бормаган табиби
колмади. Тиббиётнинг энг сўнгги
имкониятлари бу оиласнинг
орзуларини рўёбга чикара
олмаяпти. Эр-хотиннинг бир-
бира геҳри бўлакча, ажралиш
нийти йўқ. Энди Мехрибонлик
уйидан бир бола асрар олишин
режиша шартлаштиргати...

Атрофимиизда,
кариндошларимиз орасида
бундай холатларга жуда
кўп дуч келамиз. Ҳатто 10-
15 йиллаб умидини узмай,
фарзанд илинжидаги юрганлар
канча? Уларнинг кўнглидан
кечирган изтироблари, қайгу
ва аламини ўзидан бошқа
киши хис киломаса керак.
Сабаби, гўдак илоҳий неъмат.
Ундан жаннатнинг ифорини
тусиз. Бағрингизга босгандা,
дунёнинг барча ташвишлари
бир зумда унгт бўлади. Бор
мехримиз ва этиборимизни
бериб улгайтирамиз.

Ортимизда умримизнинг, яхши
амалларимизнинг давомчиси

бўлиб қолади, дей ният қиласиз.
Лекин шу кунларда ён-
веримизда рўй берадиган дилни
хира киладиган айрим ҳолатлар,
нохуҳ вазиятларнинг гувоҳи
бўлиб, бирор сўз айтишга оқиз
қоллатиши киши. Айтайлик, Бўка
туманида вояга етмаган кизни
ўз аммаси калтаклаб, умрига
зомин бўлганин ёки Қашқадарёда
ўсмир киз ўз отаси томонидан
тажовузга учрагани, касалхона
зинаси тагига қолдириб кетилган
20 кунлик гўдак...

Афусски, бу рўйхат тобора
бир-бира гулини боряти.
Энг ачинарлиси, шундай улуғ
— Рамазон кунларида, саҳоват
ва эзгуликлар улашиладиган
дамларда бунчак кабих ишларни
амалга ошираётган кимсаларни
“одам” деб аташга тил бормайди,
ҳатто...

Баъзан бундай воқеаларни
қиска сарталда бўйимизда,
ачиннамо бўлиб, кейинги
хабарларга ўтиб кетамиз.
Аммо ўз жигарбандига, пушти
камаридан бўлган фарзандига
кўрсатилётган зулм, аёвсиз
муносабатнинг илдизини топиш,
керак бўлса, таг-томири билан

сугуриб ташлаш керак. Ахир
буғун яқинлари хўрлаётган ҳар
бир бола юртнинг ривож топиши,
мамлакатнинг эртанги равнинда
муҳим ўзгаришлар ясаси
мумкин.

Шу мъонода қонунчилигимиз-
да болаларнинг ҳақ-хуқувларни
химоя килиши, уларга зарар этказ-
гандарга жазо тайналлан тизими
катиб белгилаб кўйилган. Бун-
дан бироз хотиржам тортишимиз
мумкин. Лекин асосий этиборини
салбий ҳолатларни рўй беришидан
олдин бартафар этишга қараштиш
максадга мувоффик бўларди.

Касб тақаёсидан маҳалла
раиси, хотин-қизлар фаоли
билин сұхбатшагнимизда,
аскарият ота-оналар пул топиш
илинжидаги ҳориж давлатларига
чикиб кетаётib, 2-3 нафардан
фарзандини бобо-бувиси
ёки қариндош-уругларига
қолдириётганини айтади. Бу
қанчалик тўғри ёндашув?
Фарзандига берадиган меҳр
муҳаббатни пулга алмасиши
тўғрими? 70-80 ёшга яқинлаши
котлаган кексалар набирасининг
таълим-тарбиясига қанчалик
куват топа олади? Қолаверса,

нахотки, келажаги учун
пул кераклигини тушунган ота-она
бир кун келиб болаларнинг
меҳрига мухтоҳ бўлишини
тушунб етмаётган бўса!?

Мавзу юзасидан фикр
ва мулоҳазаларнинг адоди
кўринмайди. Нима бўлганда
ҳам, биринчи навбатда, ота-она
зиммасидаги масъулитни хис
килиши шарт. Дунёга кептирган
зурриёддининг тақдирли, қалбидаги
кечинмаларини ўз мағфаатлари
йўлида бир четга суруб
кўйишга ҳеч кимнинг ҳақи
йўқ. Шу билан биргя, “маҳалла
еттилиги” ходимлари хисбот ва
йиғилишлардан ортиб, оиласлар
билин кўпроқ ишларни давр
талаб қилимокда. Улар худудидаги
ҳар бир оиласнинг яшаш шароити,
муҳити билан яқиндан таниш
бўса, носоғлом мухитда вояга
етаётган фарзандлар тақдирига
ўзида даҳлорлик хис қиласа,
кўплаб кўнгилсиз вазиятларнинг
олди олинган бўларди.

ТАЖРИБА

Тиниб-тинчимаган аёллар томорқадан мўл даромад топаётир

София АКРОМОВА,
Наманган туманидаги
“Наврўз” маҳалласи
хотин-қизлар фаоли.

Саҳобат Нуриддинова
гулчиликни туғилганидан
бошлаган. Кўзини очиб
кўргани, илк ушлаганин гул
бўлган. Шундан уларга
мехри бўлакча. Кунини
гулларидан хол-ахвол
сўрашдан бошлайди. Худи
яқин дугонасидең мирик
сұхбатлашади. Эринай
баргларини артади. Ҳар янги
униб чиқсан нихолдан куч
олади, олам-олам завқ туди.

Хар соҳанинг ўз имли
бўлганидек, гулчиликнинг
ҳам ўқиб, ўрганадиган нозиг
жихатлари бор. Унинг барча
сир-асорларини пухта
эгаллаб, махалламизнинг
гуллаб-жинашига муносиб
хисса кўшиб келадиган. Худи
яқин дугонасидең мирик
сұхбатлашади. Эринай
баргларини артади. Ҳар янги
униб чиқсан нихолдан куч
олади, олам-олам завқ туди.

**Саҳобат
Нуриддинова**
30 сотиха яқин
томорқада
турли-туман
гул навларини
етиштириб,
йилга 50-60
миллион сўмдан
сўнгдан кўпроқ соф
фойда топади. 50 нафар
хотин-қиз билан кооперация
усулида ишни ташкил этиб,
уларнинг мўйайинна даромад
топлишига ўз хиссасини кўшиб
келмоқда. Бунда улар эрта
баҳор махсус идишларга
кадаланг тарбияни тадбиркорнинг
ўзига 5 000 сўмдан сотади.
Шу тарзда ҳар бир дона
гулдан 3 000 сўмдан фойда
кўради.

Тўфаҳон Нуриддинова
30 сотих ерда гулхона
ташкил этган. 70 нафар
аёлни доимий иш билан
тавминлаган. Экилган
гулларнинг донасига қараб
ҳақ тўйлайди. Олдиндан ишлаб
юрганлар ачнча яхши даромад
топади. Мутахассис бўлиб

кетган, гуллар яхши ривож
топиши учун кузда барг ва
хазонларни ерга кўйиб,
табиий ўғит тайёрлашади.
Баҳорда уларни ғалвирдан
ўтказиб, кераки озука
моддалари билан бойтади.
Ана ундан кейин шода-шода
бўлиб очилади-да гулар.

Худудимиздаги аскарият
хотин-қизлар гулчилик
билин шуғуланиб келтипи.
Кўпчиглигига ота мерос кабиси
хисбландади. Аввал помидор,
булғор қалампари, баклажон
каби сабавот кўчратларини
етиштириб юрганлар бу
соҳанинг сердаромад
эканини билиб, шу

йўналишини танлашга карор
клишиди. Этиборига жиҳати
шундаки, гулга йил бўйи
харидор топилади. Иссикхона
шароитидаги 12 йил давомида
етиштириш мумкин. Тури
ва навига қараб, 10 минг
сўмдан 1-2 миллион сўмгача
сотилади. Ҳар бирининг
ўз ишикбозларни

шундаки, гулга
йил бўйи харидор
топилади. Иссикхона
шароитидаги 12 йил
давомида етиштириш
мумкин.

Кирғизистон, Тожикистон,
Туркманистон каби кўшини
мамлакатларга экспорт
қилаётгандар анчагина.

Мана, 6 йилдан бўйи
маҳалламизда ажralадиган
йўқ. Бунинг асосий сабаби
хамма меҳнат билан банд.
Фойдали иш қилиш, даромад
топиши илинжидаги. 2023 йилда
ишизлилардан холи худуд
бўлдил. Айниқса, аёлларимиз
тунбий-тинчимаган.

Худудимиз 12 та кўчадан
иборат. Ҳар бирига намунали
хотин-қизларни масъул килиб
бириктириб кўйганимиз. Бирор
оиласа маслаҳат ва йўл-йўрик
керак бўлиб колса, дарров
бизга етказади. Кунига
қайта-қайта кўнғироқлашиб,
вазиятдан хабардор килиб
туришади. Ҳамма баҳти
ва тинч яшши учун доим
харакатдамиш.

Худудимиз 12 та кўчадан
иборат. Ҳар бирига намунали
хотин-қизларни масъул килиб
бириктириб кўйганимиз. Бирор
оиласа маслаҳат ва йўл-йўрик
керак бўлиб колса, дарров
бизга етказади. Кунига
қайта-қайта кўнғироқлашиб,
вазиятдан хабардор килиб
туришади. Ҳамма баҳти
ва тинч яшши учун доим
харакатдамиш.

САЛОМАТЛИК

ДАРАХТНИНГ ГУЛИГА, ЎСИМЛИК ҲИДИГА АЛЛЕРГИЯНГИЗ Бўлса...

Илмира РОЗИКОВА,
Республика
иҳтиосслаштирилган
аллергология
ва клиник
иммунология
иммий-амалий
тиббийт маркази
директори.

бази кишиларда
аллергик реакцияларни
кельтириб чиқаради.
Қолверса, бу фаслда
хавода тарқалган
гулчилар, чанг ва
могор мидори ортиши
кузатилади. Оқибатда
аксириш, бурун битиши
ва қичишиши ёки
куп мидорда окиши,
кўзларнинг шишиши,
ёшланшиши ва бавзан
йттал каби аломатлар
билин баҳорги аллергия
белгилари намоён
бўлади. Шунингдек,
тери кўчиши, кичиши,
куруклашиш, кизариш
ва ундаги қизиги
тошмалар хасталикка хос
аломатлардир.

Бундай вазиятда,
албатта, аллерголог
мутахассисга мурожат
қилиш лозим. Чунки
ўзбошимчалик билан
даволаниш аллергияни
кучайтириши ёки башка
касалларни кельтириб
чиқариши мумкин.

Аввало, беморда
кузатилаётган
симптомлар аллергия
белгиси эканини маҳсус
кон таҳлили ёрдамида
аниқлаш лозим. IgE
тести – шулардан бири.
Бундай текширу учун
хозир марказимизда
юкори тезлиқка эга
ва бир вактнинг ўзида
200 дан ортик турдаги
аллергенларни оладиган
автомат иммунофермент
анализатори – “Alisei”
курилмасидан
фойдаланилмоқда.
Тахлил жавоблари
чиққач, натижаларга кўра,
муолажалар белгиланади.

БИЛДИРИШ:
Газетанинг келгуси сони
2024 йил 20 апрель санасида чоп этилади.

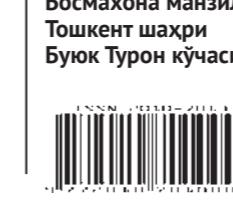
Ўзбекистон маҳаллалари
уюшмасининг иктиномий-сийеси,
майнавий-маврифий газетаси

Бош мухаррир:
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
хузуридан тарбияни
агентлиги томонидан
2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан
давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис: «Mahalla» nashriyot-
matbaa uyi» МЧЖ
Таҳрирят манзили:
100192, Тошкент шаҳри
Мустақиллик шоҳ кўчаси 59-йи.
Телефонлар:
71 233-39-89, 71 233-10-92.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» НМАК
босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили:
Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-йи.

Ўлчами – 380x587, 4 б.т.
4 470 нускада чоп этилди.
Буюртма №: F-420

Газета таҳририят компьютер
марказида саҳифаланди ва
оффсет усулида босилди.

Mahalla